

فلزات و نقاش

آثار و احوال حسن دستخوش همدانی

نقاش قهوه‌خانه‌ای

کریم زارعی
با مقدمه‌ای از: هادی سیف

دانشگاه هنر
استان همدان

حوزه هنری استان همدان

مجموعه آثار مکتوب حوزه هنری استان همدان / پیوست دانش نامه / ۹۶

نشرطلایی

قلندر نقاش

آثار: احوال حسین دستخوش همدانی: نقاش قهوه خانهای
کریم زارعی (با مقدمه ای از: هادی سیف)

استان همدان

سرشناسه: زارعی، کریم، ۱۳۵۴ - | عنوان و نام پدیدآور: قلندر نقاش: آثار و احوال حسین دستخوش همدانی نقاش قهوه خانهای / کریم زارعی: با مقدمه ای از: هادی سیف؛ ویراستار: خلیل الله بیگ محمدی و مصطفی قهرمانی ارشد. | مشخصات نشر: تهران: نشر طلایی، ۱۳۹۷. | مشخصات ظاهری: ۱۹۷ ص.؛ مصور (رنگی). | فروست: مجموعه آثار مکتوب حوزه هنری استان همدان: ۶۷. پوست دانش نامه ۹۶: بخش چهارم هنری و ادبی ۸. دانشنامه استان همدان. | شابک: ۸-۲۱-۶۰۰۹-۶۲۲-۹۷۸ | وضعیت فهرست نویسی: فیپا | عنوان دیگر: آثار و احوال حسین دستخوش همدانی نقاش قهوه خانهای. | موضوع: ۱. دستخوش همدانی، حسین، ۱۳۵۵-۱۳۸۴. | موضوع: نقاشان ایرانی - قرن ۲۰ - ۲۱. | موضوع: Painters -- Iran -- 20th century | موضوع: نقاش قهوه خانهای - ایران | موضوع: * Coffhouse painting | موضوع: Iran | رده بندی دیویی: ND۹۸۹ / ۵۵۲ ۱۳۹۶ | رده بندی دیویی: ۵۶۰۷۸۴۵۰ | حوزه کتاب: سی ۱۸ | ۷۵۹/۹۵۵

ناشر: نشر طلایی
طراح نشانه: آرمن مهدوی
صفحه آرا: خلیل الله بیگ محمدی
تصویر روی جلد: مهدی پرستار شهری
ویرایش: خلیل الله بیگ محمدی، مصطفی قهرمانی ارشد
آماده سازی کتاب (پژوهش، حروف چینی، ویرایش، طراحی نشانه): آرمن مهدوی
و طرح روی جلد: حوزه هنری استان همدان
چاپ اول: زمستان ۱۳۹۷
شمارگان: ۱۱۰۰ نسخه
چاپخانه: اکباتان
شابک: ۸-۲۱-۶۰۰۹-۶۲۲-۹۷۸

نشانی: همدان، ابتدای خیابان شریعتی، روبه روی بانک صادرات مرکزی، پست زرین - حوزه هنری استان همدان | تلفن: ۰۸۱-۳۲۵۱۲۹۰-۲
پایگاه اطلاع رسانی: | www.arthamadan.ir | رایانامه: info@arthamadan.ir

مرکز بخش همدان: حوزه هنری استان همدان

مرکز بخش تهران: خیابان طالقانی، خیابان سرپرست جنوبی، پست پارس، شماره ۱۱، واحد ۲
تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۸۳۰۶۶ | نمابر: ۰۲۱-۶۶۴۱۵۲۳۳ | www.talace.ir

تمامی حقوق مادی و معنوی این اثر
متعلق به حوزه هنری استان همدان می باشد.

فهرست

۱۱	دیباچه
۱۵	پیش‌گفتار
۱۷	مقدمه
۲۳	فصل اول: سبک‌گیری نقاشی قهوه‌خانه‌ای
۲۵	آغاز نقاشی قهوه‌خانه‌ای
۲۹	قهوه‌خانه
۳۱	فصل دوم: سبک‌شناسی نقاشی قهوه‌خانه‌ای
۳۳	نقاشی قهوه‌خانه‌ای
۳۵	عناصر و ویژگی‌های نقاشی قهوه‌خانه‌ای
۳۵	پرسپکتیو، عمق‌نمایی و سایه‌روشن در نقاشی قهوه‌خانه‌ای
۳۶	طبیعت‌سازی
۳۷	نوشتار
۳۷	رنگ در نقاشی قهوه‌خانه‌ای
۳۸	شمایل
۴۰	موضوعات نقاشی قهوه‌خانه‌ای
۴۱	ترکیب‌بندی در نقاشی قهوه‌خانه‌ای
۴۵	فصل سوم: پرده‌خوانی و نقالی
۴۷	پرده‌های درویشی
۵۰	پرده‌خوانی (خوانش پرده‌های قهوه‌خانه‌ای)
۵۲	عناصر پرده‌های درویشی

۵۵	فصل چهارم: زندگی نامه‌ی حسین دستخوش همدانی
۵۷	پرورش هنری در همدان
۵۸	مهاجرت دستخوش
۵۹	رشد حرفه‌ای در نقاشی قهوه‌خانه‌ای
۶۱	دیگر حوزه‌های فعالیت دستخوش
۶۵	تأثیر قهوه‌خانه‌ها در شکل‌گیری آثار دستخوش
۶۷	روش‌های سنتی
۶۹	۱. ترکیب‌های آثار دستخوش
۷۸	۲. حسیت‌شناسی دستخوش
۷۹	موضوعات رایج در آثار دستخوش
۸۳	نگاره‌ها
۱۸۷	نمایگان
۱۹۳	کتابنامه

دییاجه

فرهنگ، تمدن و مشاهیر هر ملت، شناسنامه‌ای تاریخی از گذشته آن ملت است که شناخت اوضاع و احوال پیشینیان را در پی دارد؛ شناختی که از روشن چراغ عبرت از افق‌های دور و نزدیک است.

شناخت تاریخ و فرهنگ ایران، به‌ویژه تاریخ مناطق مختلف آن، سهل و متنوع است؛ اگرچه تلاش‌های بسیاری شده و از دیرباز در کنار تاریخ‌های عمومی، تاریخ‌های محلی نیز به سهولت در دسترس بوده است (از قبیل: تاریخ مکه، تاریخ مدینه، تاریخ دمشق، تاریخ اصفهان، تاریخ بی‌هق، تاریخ یزد، تاریخ نایین، تاریخ هرات، تاریخ نیشابور، تاریخ جرجان و...)؛ اما کافی نیست. این‌گونه کتاب‌ها، با انبوه اطلاعات ویژه‌ی خود، در حقیقت شرح و تفسیری بر تاریخ‌های عمومی به‌شمار می‌روند.

هنوز در زبان فارسی، شناخت‌نامه و فرهنگی جامع که دارای همه‌ی ویژگی‌های تاریخی و فرهنگی تمام مناطق ایران، همراه با تعبیرات، اصطلاحات، لغات و کاربردهای موردی و محلی باشد، موجود نیست؛ چه درباره‌ی ایران پیش از اسلام که گاهواره‌ی تمدن غرب و شرق بوده است و چه درباره‌ی دوران اسلامی که دین نو در جان و دل مردم ایران راه یافت و تمدنی نوین و جهانی برپا شد. از خصوصیات دانش‌نامه‌های مناطق مهم فرهنگی ایران، گردآوری و نگاهداشت عناصر و مواد این فرهنگ جامع است.

در دورانی که واقعیت غالباً قلب شده و با وجود گردش آزاد و حجیم اطلاعات، دسترسی به منابع صحیح اطلاعاتی محدود است؛ تهیه‌ی دانش‌نامه برای مناطق مختلف

ایران - به‌ویژه همدان که قدمت تاریخی و اصالت فرهنگی دارد - حرکتی شایسته است. «دانش‌نامه‌ی استان همدان» مجموعه‌ای از مدخل‌ها و عناوین گوناگون با قدر جامع «همدان» است که به قلم پژوهشگران و متخصصان به نگارش درآمده و در آن نسبت به موضوع مورد تحقیق، بر تحقیق میدانی و مطالعات کتابخانه‌ای تکیه شده است. این مجموعه می‌تواند با بهره‌مندی از استعدادهای محلی، زمینه‌ساز حرکتی علمی-پژوهشی و هنری در میان پژوهشگران و هنرمندان استان باشد.

شناخت مشاهیر منطقه و نقش تاریخی، اجتماعی و فرهنگی آن، از دیگر فواید این مجموعه است. «دانش‌نامه‌ی استان همدان»، گذشته‌ای را تصویر می‌کند که چراغ راه آینده است و می‌کوشد نسل معاصر را با نقش پیش‌تاز همدان، از جنبش فرهنگی و اجتماعی منتهی به مشروطه و سپس جنبش ملی کردن نفت، آن‌گاه مبارزات منتهی به انقلاب اسلامی آشنا سازد و نقش آفرینی اینارگران این استان را در جنگ تحمیلی ۸ ساله بازنماید.

دانش‌نامه‌ی استان همدان» مجموعه‌ای است که با گردآوری و طبقه‌بندی اسناد، با ربان ساده به شناخت و معرفی پیشینه و چهره‌ی فرهنگی، تاریخی و تمدنی استان همدان کمک می‌کند.

این مجموعه از اهداف نظیر: تدوین و ارائه‌ی پشتوانه و مرجعی علمی و پژوهشی برای توسعه‌ی فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی استان؛ جمع‌آوری و طبقه‌بندی اسناد در حوزه‌های یاد شده؛ تشکیل آرشیو و بانک اطلاعات برای موضوعات مختلف؛ تهیه‌ی مواد خام برای خلق آثار جدید فرهنگی و هنری مانند: فیلم، موسیقی، نمایش و...؛ پیوند جوانان با گذشته‌ی تاریخی و فرهنگی خود؛ و... را دنبال می‌کند.

«دانش‌نامه‌ی استان همدان» سه دوره زمانی: قبل از اسلام؛ دوران اسلامی؛ و دوران معاصر، انقلاب اسلامی و دفاع مقدس را دربر می‌گیرد و شامل بیش از ۲۰۰ جلد در دو بخش است:

الف. بخش اصلی: به‌روش دقیق دانش‌نامه‌نو، به صورت «مدخل‌های الفبایی»؛ شامل: ۱. مشاهیر، ۲. شهرها، روستاها، فضاها و اماکن، ۳. خورد و پوشاک، آداب و رسوم، هنرهای صناعی، اصطلاحات عامیانه... (پیش‌بینی ۱۲ جلد فیروزه‌ای در قطع رحلی سخت/گالینگور).

ب. بخش پیوست: در چهار مرحله، شامل مرحله‌ی اول: «شناخت‌نامه»؛ در قالب کتاب‌هایی با عناوین و موضوعات مختلف (به‌تعداد تقریبی ۱۷۰ جلد؛ هر کتاب در دو قطع وزیری سخت/گالینگور، به رنگ آبی و رقیعی ساده/شومیز)؛ مرحله‌ی دوم: «پیوست‌های هنری و ادبی»؛ مانند تولید فیلم، آلبوم موسیقی، عکس و مجموعه‌ی آثار هنرمندان در قالب کتاب‌های ضمیمه (در قطع‌های مختلف به رنگ قهوه‌ای) در موضوعات یاد شده و آثار ویژه‌ی کودکان و نوجوانان، همچنین نرم‌افزار چندرسانه‌ای، نرم‌افزار برای گوشی‌های تلفن همراه و... برای حضور در فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی؛ مرحله‌ی سوم: «ترجمه»؛

تلخیص و ترجمہ بہ سہ زبان زندہ ی دنیا در جلدہایی نفیس برای جذب گردشگران داخلی و خارجی؛ مرحلہ ی چہارم: «آرشیو»؛ بایگانی اسناد، آثار، تصاویر و نسخ خطی ارزشمند دربارہ ی موضوعات دانش نامہ و ہم افزایی با دستگاهہای مورد نظر و موزہ های مرتبط جہت بہرہ برداری و بہرہ مندی ہرچہ بیشتر و بہتر.

«قلندر نقاش»، مجموعہ ای از روند تحولات نقاشی قہوہ خانہ ای با مرور زندگی نامہ ی «حسین دستخوش ہمدانی» و آثار نقاشی وی؛ کہ با تحقیق های میدانی پژوهشگر پرتلاش، «کریم زارعی» گردآوری و تألیف شدہ است. امید کہ با گردآوری و ثبت بخش های مختلف فرہنگی، گامی کوچک در پاسداری فرہنگ این مرزوبوم برداریم.

سید محمد باقر حسینی

مدیر دانش نامہ و رئیس حوزہ هنری استان ہمدان

زمستان ۱۳۹۷

www.ketab.ir